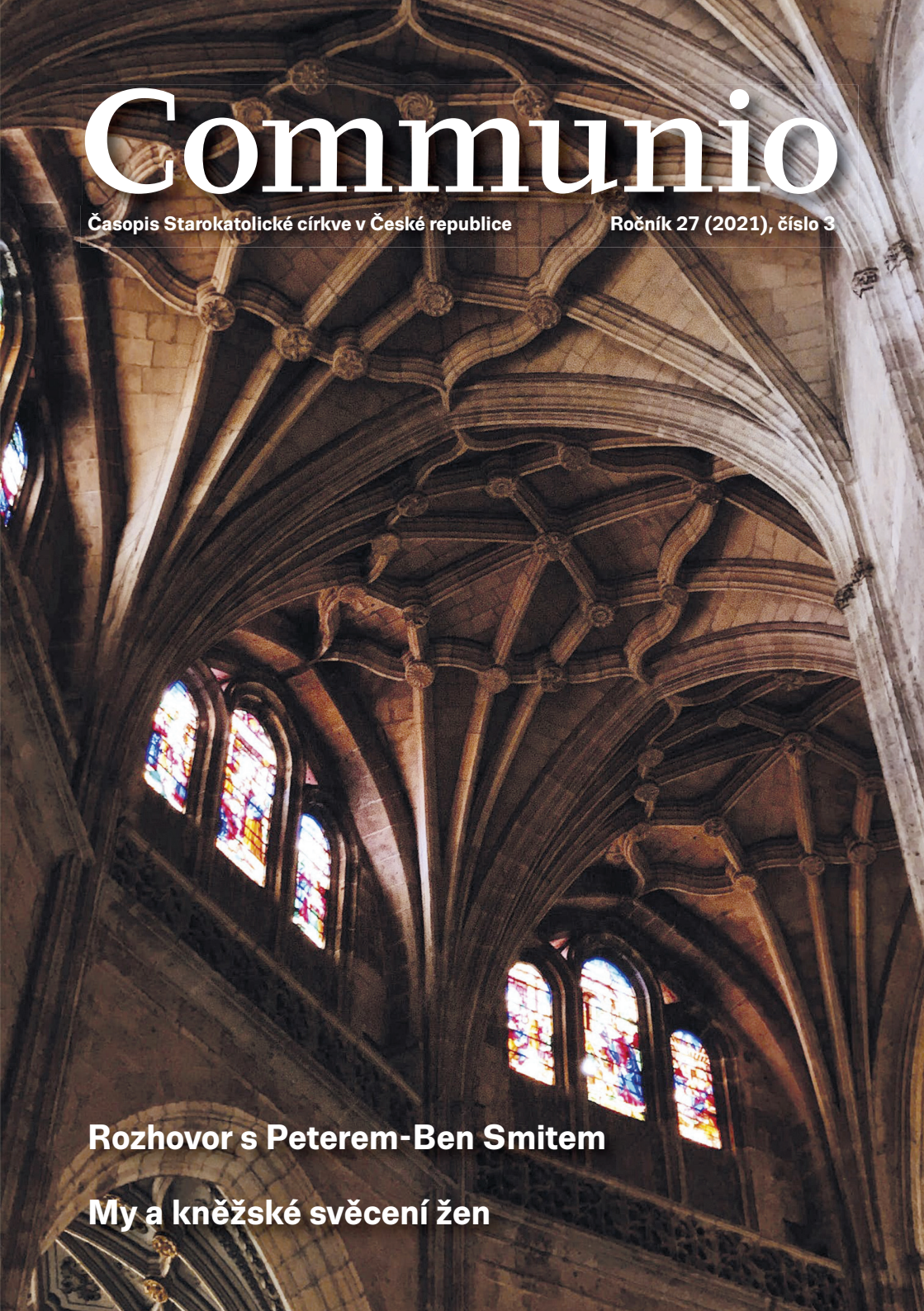

Communio

Časopis Starokatolické církve v České republice

Ročník 27 (2021), číslo 3

Rozhovor s Peterem-Ben Smitem

My a kněžské svěcení žen

Z obsahu

- 2 Za velkým laikem Josefem Königem
 - 4 Rozhovor s Peterem-Ben Smitem
 - 11 Rozhovor s Rolandem Sollochem
 - 14 My a kněžské svěcení žen
 - 18 Co říká Bible o službě žen?
 - 23 Uchlý fíkovník a naděje víry
 - 25 Plavby do jiných světů
 - 28 Výzva Paměti národa
-

Communio

Časopis Starokatolické církve v České republice
Ročník 27 (2021), číslo 3

Vydává Starokatolická církev v ČR,
Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002

Redakční uzávěrka 11. 8. 2021

e-mail: stkat@starokatolici.cz, www.starokatolici.cz

Připravila redakční rada ve složení:
Lukáš M. Vytlačil, Kamil Kozelský, Petr Jan Vinš

Názory autorů nevyjadřují stanovisko redakce,
za obsah příspěvků zodpovídají autoři.

Náklady na výrobu čísla činí 20 Kč.

Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Neoznačené fotografie archiv redakce.

Foto na titulní straně Marc Neal, Pexels.com

Úvodník

Milí přátelé v Kristu Ježíši,

ve dnech, které předcházely vzniku tohoto úvodníku, jsme si připomínali šedesáté výročí od stavby Berlínské zdi. Ta je dodnes právem považována za jeden z nejvýraznějších symbolů Evropy rozdělené studenou válkou mezi západní svět a Sovětský svaz s jeho satelity. Mezi ně patřilo i socialistické Československo, na jehož železné oponě vyhasl život mnoha lidí, kteří jen toužili po cestě za lepším světem.

Rozdělení je však pro nás hrozbou v kterékoliv době, jen často není tak jasně viditelné a pojmenovatelné jako zeď. V současnosti jde třeba o hybridní informační válku, jejímž cílem je obecný zmatek využívající destrukci důvěry ve vědecké poznání. V otázce covidu-19 tak najednou často nejsou podstatné informace ze seriózních a prověřených výzkumů, protože neznámá pediatrička z Plzeňska napsala, že očkování je nebezpečné. Před klimatickým nebezpečím se úspěšně zavíraly oči tak dlouho, až jsme s velkým překvapením zjistili, že zásadní a již nezvratitelná změna nás čeká už během 30. let 21. století. Zbývá nám jen rozhodování, jak moc (a jestli vůbec) tuto zásadní změnu zvládneme alespoň nějak zmírnit.

Neviditelné zdi však často potkáváme i v církvi. Nechci psát o zdech mezi denominacemi, které jsou známé a v rámci české ekumeny se jich daří celou řadu sni-

žovat a bourat. Často obtížněji pojmenovatelné jsou hranice uvnitř jednotlivých církví, které mohou mít mnoho podob: mezi duchovními a laiky, mezi bohatými a chudými farnostmi, mezi velkými a malými společenstvími, mezi konzervativci a liberály atd. Takovou bariérou může být i (ne)komunikace. Jednoduše třeba předpokládáme, že na naše akce jsou automaticky zváni i věřící z ostatních obcí. Proč bychom je tedy nějak speciálně zvali, že ano? Je to ale z naší strany projev upřímného přání se s nimi setkat a slavit s nimi společně zvláštní eucharistickou slavnost? Pozvat farníky, duchovní správy jiných farností, jejich prostřednictvím i tamní členy a na některé akce též představitele lokální či vyšší ekumeny. Není to primárně o sdělení informace. „Toho dne, na tom místě a u této příležitosti se scházíme, abychom oslavovali Boha a děkovali mu. Je to pro nás významný den a budeme rádi, budeme-li jej moci oslavit společně s vámi.“ Jde tedy především o projev pozornosti, úcty, přátelství a blízkosti v Kristu. Každý z nás tak může prostým pozváním přispět k tomu, že na oné pomyslné zdi nepřibýlo pár zbytečných cihel.

S přáním Kristova pokoje

Lukáš M. Vytlačil
šéfredaktor

Za velkým laikem Josefem Königem

15. července 2021 uplynulo 10 let od úmrtí Josefa Königa (1944 Velké Meziříčí – 2011 Praha), dlouholetého místopředsedy synodní rady Starokatolické církve v ČR, nadšeného propagátora alternativního katolicismu, laického historika a především velkého laika před Hospodinem.

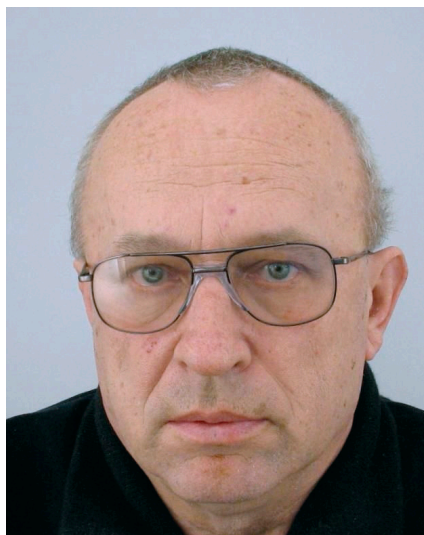
Josef König se po svém návratu z německé emigrace v druhé polovině 90. let 20. století značnou měrou zasloužil o etablování obnovené starokatolické církve v České republice a možná ještě vyšší mírou přispěl k přijetí české církve v zahraničí, kde byla její pověst poněkud pošramocena a je vůbec otázkou, kam by se česká církev ubírala, kdyby do jejího rozjíždějícího vlaku Josef nenaskočil a nezúčastnil se přehazování výhybek pro jízdu správným směrem.

S velkým nadšením shromažďoval po celé Evropě starokatolika (knihy a časopisy se starokatolickou tematikou), bádával v archiváliích, překládal zejména německé knihy a články a zprostředkoval tak českým starokatolíkům dávno zapomenutou historii německojazyčného i českojazyčného starokatolicství od jeho počátků koncem 19. století až do současnosti, jakož i uváděl zájemce o starokatolické hnutí a teologii do aktuálních problémů této církve ve světě. K jeho zásadním překladatelským počinům z němčiny patří liturgická kniha *Eucharistická slavnost starokatolické církve*, či chcete-li, český starokatolický misál (Praha, 2011), která spatřila světlo světa několik dní před Josefovým odchodem. Na jeho památku nese jeho jméno starokatolická knihovna a archiv v Praze,

kterým položil základy (Starokatolická knihovna a archiv Josefa Königa v Praze).

Pro Josefa Königa byla samozřejmostí otázka svěcení žen a žehnání všem lidem bez rozdílu, tedy i partnerství gayů a leseb. V tom předběhl v Česku i ve své české církvi ducha doby. Přesto však dokázal být celkem ukázněným propagátorem těchto novot v duchu mírného pokroku v mezích synodality, aniž by v boji za tyto novinky využil všech svých argumentačních zbraní, včetně ostřejšího slovníku. Josef König dokázal tepat kleriální zlořády, ba co více, vysmívat se jim, ať už šlo o čirý klerikalismus (který vždy, a o to více ve starokatolické církvi, působí bizarně až směšně) nebo kvaziliturgické muzeální manýry a textofilie, přičemž

*Uvědomoval si,
že angažovaní
křesťané,
a právě jen ti,
jsou budoucností
církve.*

vše, co mělo konotaci čehosi zaprášeného, neživotného a strnulého nazýval poněkud neekumenicky jako „římské fuj“.

Jak trefně poznamenal ve své vzpomínce Jakub Lev Houdek (*Communio* 4/2011, s. 13–14), smutný je pohled na totalitní církve v totalitní době, smutnější je však pohled na totalitní církve v době svobody. Jak aktuálně to zní dnes v České republice, v roce 2021, když se zdá, že někteří křesťané tendují k hnědavým radikálním až extremistickým politickým pozicím a zaštiťují se křesťanskými hodnotami a podporou mocných mužů církve. Josef König byl zásadním odpůrcem totalitní církve a vanutí Ducha, jak Houdek poznamenává, viděl v sekulárních hodnotách lidských a občanských práv, demokracii a toleranci, ne v církvi, která těmto hodnotám brání. Pro Josefa byli kněží postaveni do obcí, aby spolu s laiky, ne

snad ani v jejich čele, ani vedle nich, ale rovným dílem aby se spolupodíleli na správě křesťanské obce. Rezonuje mi s tím i ono nepřilíš šťastné pojmenování ordinované služby, které v české katolické tradici stále držíme, totiž slovo kněz. Pro Josefa, jakkoli nijak zvlášť nebojoval s tímto pojmenováním, nebyli kněží rozhodně kněží s aureolou vyjimečnosti a posvátné vydělenosti, nýbrž jednoduše presbyteri, tedy starší zvolení do představenstva obcí.

V našich vzpomínkách zůstává obraz Josefa jako náruživého kuřáka, milovníka Coca-coly, nepřilíš intuitivního řidiče, vášnivého diskutéra a neskrývaného obdivovatele krásy mužů, který se šibalsky veřejně modlil za to, aby se papež už konečně oženil. Vedle toho jsme však Josefa poznali také jako člověka s velkým srdcem, pohotového k pomoci, obětavého pro církve, angažovaného křesťana a vždy a za všech okolností laika – člověka, který si uvědomoval, že angažování křesťanů, a právě jen ti, jsou budoucností církve. Takovým byl i on sám – se svými slabostmi a pochybnostmi Boží člověk, člověk církve, věřící angažovaný křesťan a také hledač lidského štěstí. Bude to už 10 let, kdy jsme jej doprovodili na jeho poslední cestě. Ať má v duši pokoj a světlo. A my, kteří sebe i ty druhé kolem dobře známe a nedovolujeme si tak snad ani pomyslet na to, aby naše církev měla/mohla mít více světců, můžeme si přát, aby měla alespoň o několik více köni-goidních laiků. Byla by to vzpruha.

biskup Pavel B. Stránský

Foto: archiv autora

„Zbývá prostor pro pochybnosti“

Rozhovor s nizozemským starokatolickým teologem Peterem-Ben Smitem

Peter-Ben Smit patří k předním představitelům dnešního starokatolického teologického myšlení. Narodil se v roce 1979 v Rotterdamu. Po studiích ve třech evropských zemích nastoupil akademickou dráhu a dnes přednáší na univerzitách v Amsterdamu, Utrechtu a Bernu. Je autorem řady odborných (nizozemsky, německy a anglicky psaných) publikací z oblasti ekumenické teologie, ekleziologie či biblické hermeneutiky. V letech 2011–2018 zastával funkci pomocného duchovního v amsterdamské starokatolické farnosti. Jako kněz působil také v USA a ve Švýcarsku. Podílel se na většině ekumenických dialogů Utrechtské unie posledních let. Je ředitelem Letní školy starokatolické teologie v Utrechtu. Následující rozhovor vznikl u příležitosti vydání českého překladu jeho knihy Úvod do starokatolické teologie (2021).

Nemohu se na úvod nezeptat na průběh letošní Letní školy starokatolické teologie, která poprvé (a doufejme, že naposled) probíhala výlučně na internetu. Kolik lidí se přihlásilo?

Letošní ročník letní školy byl úžasný zážitek. Sjeli se na ni lidé z celého světa. Poprvé jsme vedle úvodového kurzu vysali i kurz „pro pokročilé“. Obou se zúčastnilo přes dvacet studentů, z nichž někteří s námi zůstali celé dva týdny. Těšíme se, že oba kurzy nabídneme zase v roce 2022. Moc rádi přivítáme i účastníky z České republiky a ze Slovenska!

Pocházíte z věřícího prostředí? Vyrostl jste jako starokatolík? Kdo nebo co na vás mělo po duchovní stránce největší vliv?

Vyrostl jsem jako syn první seminaristky v Nizozemské starokatolické církvi a starokatolického faráře, takže jsem vyšel ze „silně“ starokatolického prostředí. Pokud se ohlídím za svou teologickou cestou, řekl bych, že na mě působila pestrá škála vlivů. Během teologických studií na Amsterdamské univerzitě mě ovlivnily současně literárně orientované přístupy k Bibli (které se vyučují i na Karlově univerzitě), ostatní starokatoličtí seminaristé a mládežnické zájezdy do Taizé, které jsem spoluorganizoval. Později na mě měla zásadní vliv setkání s anglikánskou tradicí, pravoslávím a především s *Iglesia Filipina Independiente*. Pro jejich pronikavý teologický postřeh, duchovní moudrost a osobní charisma jsem fanatickým obdivovatelem teologů, jako je Rowan Williams.

Co vás vlastně přimělo studovat bohosloví? A jak to bylo s vaším kněžstvím (svěcení jste přijal v lednu 2005)?

Ke studiu teologie mě, myslím, přivedla zvědavost. Toužil jsem vědět víc, i proto, že to, co mně osobně připadalo tak přirozené a samozřejmé (chození do kostela, přemýšlení o Bohu atd.), většinou mých spolužáků nic neříkalo. Také náš farář, Dick Schoon, dnešní biskup haarlemský, dokázal o teologii (zejména literárních přístupech k Bibli, které se vyučovaly v Amsterdamu) nesmírně poutavě hovořit. Tahle zvědavost měla za následek, že jsem se zapsal ke studiu teologie, což mě pak přivedlo i do semináře. V tomto kontextu jsem si uvědomil, že bych se chtěl vydat cestou, která povede k vysvěcení.

Po studiích v Amsterdamu a Utrechtu jste se dál vzdělával na univerzitách v Sheffieldu a v Bernu. Mohl byste jmenovat učitele, kteří výrazněji ovlivnili vaše myšlení a pohled na svět?

Měl jsme spoustu učitelů, a tak na mě zanechala stopu řada různých vlivů. Dva amsterdamské profesory Starého zákona, kteří se od sebe v mnoha ohledech diametrálně lišili, totiž Athalya Brennerová, izraelská feministka, a Karel Deurloo, literární vědec barthesovského střihu, mě oba podporovali ve studiu a vstřípli mi jednak smysl pro literární potenciál biblických textů, jednak vědomí, jak je důležité přistupovat k těmto textům kriticky. To je jen jeden příklad. Jiní dva důležití učitelé byli Ulrich Luz a Urs von Arx, moji školitelé během doktorského studia v Bernu. Oba mě, každý po svém (jeden patří k reformované tradici, dru-

hý je starokatolík), naučili, jak propojit vysoký exegetický standard s hlubokou angažovaností věřícího a „církevního profesionála“ a zároveň s tím si uchovat výrazně ekumenický přístup. Mohl bych uvést ještě další příklady, ale tito lidé snad pro ilustraci stačí.

Utrechtská unie je v plném společenství s řadou jiných církví, včetně Anglikánského společenství (od roku 1931) nebo *Iglesia Filipina Independiente* (od roku 1965). Věřící jsou nabádáni, aby toto společenství uváděli v život tím, že se budou v maximální možné míře účastnit bohoslužebného života druhé strany, jakož i jiných aktivit. Pro jednotlivce nemusí být něco takového vždy úplně jednoduché. Jako student i jako vysokoškolský pedagog jste měl možnost intimně poznat Anglickou církev, Episkopální církev i *Iglesia Filipina Independiente*.¹ Ve dvou z nich jste působil jako duchovní. Mimo to jste se podílel na dialogu starokatolíků se Syrsko-malankarskou církví Már Tóma. V čem tato setkání obohatila vaši starokatolickou identitu? A donutila vás přehodnotit některé hlouběji zakotvené postoje?

K výhodám členství v relativně malé církvi, která současně usiluje o navázání společenství s jinými církvemi napříč historicky a kulturně determinovanými rozdíly, patří podle mého názoru to, že je člověk neustále nucen promýšlet svou vlastní tradici prostřednictvím dialogu

1 Srov. Peter-Ben Smit: *Old Catholic and Philippine Independent Ecclesiologies in History*. Brill, Leiden 2011.

s lidmi z jiných tradic. To umožňuje odkrýt poklady vlastní víry a hlouběji pochopit tutéž víru v jiných kontextech.

Ekumenismus pochopitelně tvoří nedílnou součást starokatolictví. Geneticky a doktrinálně představuje našeho takříkajíc nejbližšího příbuzného církev římskokatolická. Mezinárodní dialog mezi římskými katolíky a starokatolíky, který započal v roce 2003, vyvrcholil publikací podrobné zprávy.² Jak probíhá recepcce tohoto dialogu

2 *Církev a církevní společenství*. Zpráva Mezinárodní římskokatolicko-starokatolické komise pro dialog (IRAD) z let 2009 a 2016. Přeložili Petr Jan Vinš a Pavel Kůrka.

na obou stranách? Je vůbec realistické doufat v uzavření církevního společenství? Vždyť vy sám ve své knize připouštíte, že se takový cíl může jevit jako „poněkud překvapivý“.³ Pravda, papež František v roce 2014 učinil vůči starokatolickým církvím přátelské gesto.⁴ Mohli bychom také jistě uvést řadu příkladů spolupráce na místní úrovni. Poukázat by se, na druhou stranu, dalo i na příklady opačné. Nikoli netypická je dost možná poznámka, na niž jsem narazil v jedné současné římskokatolické učebnici teologie, kde se praví, že starokatolická církev není „ani stará, ani katolická“...⁵

Vztah s římskými katolíky má mnoho podob. Jestliže se podíváme na dialog, o kterém jste se zmínil, už sama skutečnost, že k němu došlo a že přinesl takové výsledky, má značný význam a poskytuje východisko pro další spolupráci. Překrývají-li se teologické a ekleziologické vize dvou církví do takové míry, není dost dobře možné nesnažit se o dobré vztahy a spolupráci v celé řadě oblastí, počínaje teologickým vzděláváním po společné svědectví ve společnosti. Obo-

Starokatolická církev v České republice, Praha 2017.

3 Smit: *Úvod do starokatolické teologie*. Starokatolická církev v České republice, Praha 2021, s. 198.

4 Pope Francis Reaches Out to Schismatic Old Catholic Church. *Catholic News Agency*. 1. listopadu 2014. <https://www.catholicnewsagency.com/news/30844/pope-francis-reaches-out-to-schismatic-old-catholic-church> [cit. 12. 7. 2021]

5 Vladimír Slámečka: *Úvod do teologie*. ČVUT, Praha 2002, s. 210.

jí je možné, jakkoli odlišnosti v oblasti teologie a etiky přetrvávají. Starokatolický seminář v Utrechtu například velmi plodně spolupracuje s Tilburskou školou katolické teologie. V Amsterdamu jak římskokatolická, tak starokatolická církev aktivně působí v rámci Amsterdamské rady církví, která se pravidelně vyjadřuje k otázkám, jako jsou rasismus a další formy diskriminace.

Jiný významný ekumenický dialog, totiž dialog s pravoslavnými církvemi, probíhal dlouhá desetiletí.⁶ Zčásti pod jeho vlivem starokatolíci například odstranili z Kréda *filioque*. Také v mnoha dalších ohledech tento dialog obě strany obohatil. Ačkoli však vaše kniha hovoří o „trvajících úzkých vaz[bách]“ mezi našimi společenstvími,⁷ recepce dialogu ani na Západě, ani na Východě výrazněji nepokročila. Proč?

Odpověď na vaši otázku se přirozeně bude odvíjet od toho, co od recepce očekáváme. Dialog nevedl k ustavení společenství mezi oběma stranami, i když starokatolické církve naznačily, že pro něj existují předpoklady. Řekl bych ovšem, že jsou i jiné formy recepce. Uvedu tři příklady. Za prvé, rozhovory mezi pravoslavnými a starokatolickými teology o svěcení žen, které se uskutečnily s požehnáním ekumenického patriarchy, tvoří součást recepce dialogu jako celku. Vedly k ohromujícímu závěru, že totiž

nelze vyslovit žádné závažné teologické námitky proti ordinaci žen k apoštolské službě. Za druhé, nedávná spolupráce s ekumenickým patriarchátem výrazně přispěla k rozvoji starokatolické ekteologie; významnou roli v tom sehrála zvláště návštěva Jeho Svatosti Bartoloměje v Nizozemsku v roce 2014. Oba tyto příklady recepce vedly rovněž k publikačním výstupům.⁸ A charakter publikace má i příklad třetí, o němž bych se rád zmínil. Jedná se o vydání srbské monografie o starokatolictví,⁹ kterou připravila skupina působící na bernském Institutu pro starokatolickou teologii, kde od konce 19. století často studují pravoslavní studenti.

Důvody pro ekumenické sbližování s římskými katolíky a pravoslavnými jsou nabíledni. Ekumenické angažmá starokatolických církví má však širší záběr. V tuto chvíli se připravuje české vydání *Společné závěrečné zprávy komise*

6 Srov. Koinonia na starocírkevním základě. *Texty starokatolicko-pravoslavného dialogu*. Přeložil Jiří Lifka. Starokatolická církev v České republice, Praha 2017.

7 Smit: *Úvod do starokatolické teologie*, s. 197.

8 Ulrich von Arx – Anastasios Kallis: *Common Considerations of the Orthodox – Old Catholic Consultation on the Role of Women in the Church and on the Ordination of Women as an Ecumenical Issue*. *Anglican Theological Review*, vol. 84 (2002), p. 503–506 (původně německy) nebo Jan Jorrit Hasellaar – Smit (ed.): *An Ongoing Conversation. The Green Patriarch in the Netherlands*. Oud-Katholieke Kerk van Nederland, Amersfoort 2016.

9 Adrian Suter, Angela Berlis, Thomas Zellmeyer, Milan Kostresevic, Maja Weyermann, Stefanos Athanasiosu und Erika Moser: *Старокатоличка црква: историја и садашњост*. Beograd – Banja Luka: Biblijski institut – Centar za biblijske studije, Beograd – Banja Luka 2019.

pro dialog mezi Syrsko-malankarskou církví Már Tóma a starokatolickými církvemi Utrechtské unie.¹⁰ Zdá se dokonce, že se v dohledné době podaří ustavit mezi oběma církvemi plné společenství. Od roku 2017 probíhá též dialog s Arménskou apoštolskou církví. Přiznejme si nicméně, že většina starokatolíků bohužel nejspíš netuší (nebo alespoň donedávna netušila), že zmíněné církve vůbec existují. Proč jsou naše vztahy s těmito mimoevropskými církvemi důležité?

Starokatolické církve si předsevzaly, že budou usilovat o navázání společenství všude, kde to bude možné. Existuje pro to řada důvodů. Ten hlavní spočívá v tom, že být církví znamená žít ve společenství s Trojjediným Bohem, který je společenství a který o společenství usiluje – společenství je koneckonců výrazem usmíření. Každá katolická církev je tudíž povolána účastnit se tohoto „*missio Dei*“, jehož podstata tkví ve snaze o nastolení společenství – žádná církev není ostrov. Navíc se říká, že teprve celý svět je dost velký na to, abych pochopil celé evangelium – při ekumenických a interkulturních setkáních lze evangelium nově objevovat, což platí i pro církve v evropském kontextu, které se mohou leccemu přiučit od mnohem starších církví typu

Syrsko-malankarské církve Már Tóma nebo Arménské apoštolské církve.

Ještě u jednoho aktuálního tématu se musím zastavit. Většina starokatolických církví Utrechtské unie otevřela cestu k apoštolské službě ve všech třech stupních i ženám. Starokatolická církev v ČR sice v tomto okamžiku připouští toliko ženský diakonát, nedávný průzkum však ukázal, že převážná většina členů kněžství žen podporuje. Několik málo nesouhlasných hlasů (nevyznívají-li čistě misogynicky) obvykle argumentuje tradičním poukazem na to, že kněžství žen nemá oporu ani v Písmu, ani v tradici. Ve své knize se touto otázkou zabýváte v souvislosti s odvoláním se na prvotní církev (které je pro starokatolíky charakteristické) a hermeneutikou Bible a tradice.¹¹ Mohl byste stručně shrnout tuto debatu a teologické argumenty ve prospěch ordinace žen do kněžského, potažmo biskupského úřadu?

Tato debata má přinejmenším dva zásadní aspekty. Jeden spočívá v historickém zjištění, že v nejstarší církvi ženy velmi pravděpodobně působily v „klerikálním“ vedení, což skýtá významný prostor k tomu, abychom zvážili znovuzavedení takových rolí (zvláště vezmeme-li v úvahu, že tyto vůdčí ženy byly podle všeho vymazány z dějin – viz například Junias/Junie v Listu Římanům 16,7).¹² Ten druhý

10 Concluding Common Joint Statement of the Commission for the Dialogue between the Malankara Mar Thoma Syrian Church and the Old Catholic Churches of the Union of Utrecht. <https://www.utrechter-union.org/fman/1108.pdf> [cit. 12. 7. 2021]

11 Smit: *Úvod do starokatolické teologie*, s. 60 až 70.

12 Srov. *Český ekumenický překlad*: Junius; *Bible. Překlad 21. století*: Junie.

*Starokatolické
církve si
předsevzaly, že
budou usilovat
o navázání
společenství
všude, kde to
bude možné.
Existuje pro to
řada důvodů.*

souvisí s teologickým poznatkem, podle něhož – mimo jiné i z hlediska reprezentace Krista ve vztahu k obci, což je jedna, byť nikoli jediná funkce ordinované služby – není podstatné, jestli je kněz muž nebo žena, nýbrž že je to člověk; klíčové je v tomto ohledu přesvědčení rané církve, že „co bylo Bohem přijato, došlo spásy“.¹³ Kristus přijal lidskou přirozenost (ne pouze přirozenost „mužskou“), aby spasil lidstvo, proto nás v souvislosti s reprezentací Krista zajímá lidství. Tento způsob uvažování mnohem jasněji předestírá zmíněný dokument o dialogu mezi pravoslavnými a starokatolíky

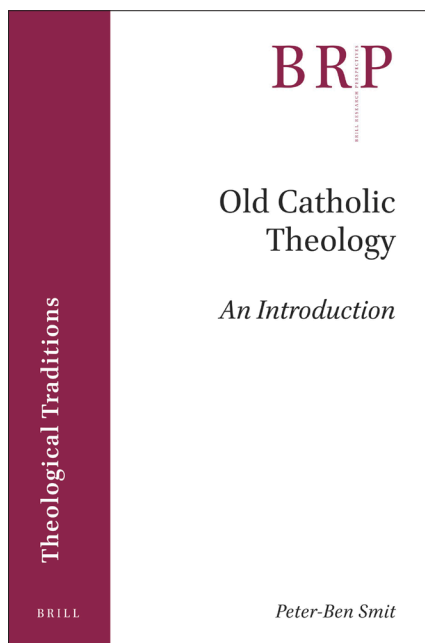
13 Srov. Smit: *Úvod do starokatolické teologie*, s. 69.

z roku 1996 (z čehož rovněž plyne, že může být přijatelný i pro pravoslavné teology).

Zpátky k Peteru-Ben Smitovi. V jaké oblasti v současné době badáte? A jak jde akademické působení dohromady s rolí pastorální. Jde přece jenom o dvě odlišné, byť překrývající se sféry, z nichž každá používá trochu jiný jazyk...

Akademické bádání a pastorece jsou dva různé, ale také do sebe poměrně dobře zapadající světy. Velká část výzkumu, ať už teologického či jiného, vychází v případě člověka, který působí v církvi, z konkrétních společenských problémů: problémů pastoračních. Jedna z věcí, které mě momentálně fascinují, je otázka, zda by se nedalo uvažovat o nějakém starokatolickém příspěvku k „veřejné teologii“, tj. teologii, která se podílí na intelektuálních a politických debatách ve veřejném prostoru. Lze k tomu přistoupit z různých stran. V jednom svém návrhu z nedávné doby jsem se pokusil vyložit, že starokatolický (byť nikoli výlučně starokatolický) ideál života ve společenství a ve svobodných, životodárných vztazích, jež jsou podmínkou plnohodnotného lidství, by mohl nabídnout střední cestu mezi individualismem a konzervatismem.¹⁴ A to v tom smyslu, že individualismus se vyznačuje chápáním člověka jakožto jednotlivce,

14 Smit: *Was hat die Dreifaltigkeit mit Politik zu tun? Zum öffentlich-theologischen Potential altkatholischer Theologie*. Internationale Kirchliche Zeitschrift, vol. 110 (2020), s. 60–88.

který celkem úspěšně existuje bez vztahů (vztahy, přináležitost ke skupině jsou podřízeny individuální svobodě), zatímco konzervatismus charakterizuje převaha skupiny nad jednotlivcem (jednotlivci se musejí podrobit požadavkům skupiny). Vyjdeme-li z předpokladu, že se člověk stává člověkem tím, že vstupuje do vztahů s jinými lidmi, a že společenství existují prostřednictvím těchto vztahů, otevírá se třetí cesta. Ta by mohla nabídnout alternativu liberálním či konzervativním politickým návrhům nebo aspoň poskytnout prostor pro reflexi takových návrhů a ukázat, že lze o lidech a společnosti uvažovat jiným způsobem.

Někdejší westminsterský arcibiskup Cormac Murphy-O'Connor (1932–2017) v jednom rozhovoru s odzbrojující upřímností doznal, že se „tu a tam... probudí ve tři ráno a napadne ho: Je to všechno pravda?“¹⁵ I vy jste náboženský profesionál: přednášíte a píšete o teologii, spoluredigujete akademické časopisy, jste členem výborů pro ekumenický dialog, působíte jako kněz, zpíváte v kostelním sboru... Najde se uprostřed tolika věcí církevní a náboženské povahy vůbec nějaký prostor pro pochybnosti? A pokud ano, jak se s nimi vyrovnáváte?

Jistěže zbývá prostor pro pochybnosti, jinak by víra přestala být vztahem – a vztahy jsou dynamické, tu intenzivnější, tu méně intenzivní. Až dosud chvíle pochybností nebo nedostatku víry vždycky vyústily v nový zápal. Tahle dynamika doprovází křesťanství od prvních dnů ježíšovského hnutí. Když člověk například čte Markovo evangelium, pozoruje, jak se učedníci zavazují k následování Krista, propadají pochybám a pak se s Kristem znovu setkávají. Je to jakýsi rytmus, který neustává až do poslední stránky tohoto evangelia.

*Připravil Milan C. Orálek
Foto: archiv Petera–Ben Smita*

¹⁵ Desert Island Discs, BBC 4, 27. 7. 2001, 38,33–38,39. <https://www.bbc.co.uk/sounds/play/p00948kz> [cit. 12. 7. 2021]

„Do Varnsdorfu nechod“

Rozhovor s Rolandem Sollochem

Zavítáte-li do Varnsdorfu, rozhodně nemůžete přehlédnout náš tamější kostel. Někdejší sídlo biskupství s katedrálním chrámem dnes spravuje farář Roland Piotr Solloch. Pod jeho vedením se farnosti daří a aktivity farnosti i Rolanda samotného často přesáhnou nejen hranice církve, ale také ty státní. Roland oslavil 10. července krásné „Abrahámoviny“ a tak jsem se jej rozhodl požádat o krátký rozhovor.

Rolande, děkuji Ti, že sis udělal při všech svých aktivitách (a že jich není málo) čas na rozhovor. Prozrad' nám na úvod, jaká byla Tvá cesta ke kněžství?

Byl jsem normální kluk, a proto pro mě byla cesta ke kněžství tak nějak prostá, obyčejná. Začalo to klasickou cestou: nejdříve ministrováním, pak se kostel stal druhým domovem, probíhaly domácí „mše“ atd. Být takovým „borcem“ jako pan kaplan u nás ve farnosti byl můj dětský sen. Na gymnáziu šel ten sen trochu stranou. Objevily se krasavice a kostel už přestal být druhým domovem. Každopádně po maturitě jsem začal opět cítit touhu po kněžství, a pak následoval vstup do kněžského semináře opolské diecéze. Tak trochu pro mne nevysvětlitelný krok přišel někdy začátkem třetího ročníku, kdy jsem se ocitl v Arcibiskupském semináři v Praze. Do teď netuším proč. Já nikdy nechtěl na misie a už vůbec ne do Čech, počítal jsem s nějakou farností v opolské diecézi a tečka. Teď věřím, že tehdejší rozhodnutí bylo způsobeno nějakým vnuknutím Prozřetelnosti a jsem za to rád.

Ale přece jen z Prahy do Varnsdorfu je to ještě kus cesty. Jak se stalo, že jsi starokatolickým farářem právě ve Varnsdorfu?

„Do Varnsdorfu nechod“, „biskup ti určitě nabídne Varnsdorf, to neber“. Tyto věty zazněly od spolubratrů kněží v roce 2001, kdy jsem s rodinou přestoupil ke

První svatě přijímání

S Miloslavem kardinálem Vlkem

starokatolíků. Rok jsem působil jako kooperátor v pražské farnosti s tím, že se budu snažit založit farnost v místě tehdejšího bydliště, v Mníšku pod Brdy. Když se o tom dozvěděl můj bývalý šéf z Hradčan, tak to nebylo dobré a ekumena se najednou odmlčela. Pro klid duše a s vidinou na nový začátek jsem kývnul biskupu Dušanovi na Vandák. A od srpna 2002 jsme zde. Opět zasáhla Prozřetelnost a jsem za to rád.

Kromě duchovní činnosti jsi velmi aktivní a úspěšný v komunální politice. Je to výhodou být farářem tam, kde jsi současně starostou?

V roce 2004 za mnou přišli na faru Zelení s dotazem, zda nechci kandidovat do zastupitelstva. Řekl jsem, že nejsem ten správný kandidát, protože jsem v té době ještě netřídil odpad. Odešli. Pak přišli nezávislí se stejným dotazem, ale odcházeli s tím, že možná bych zájem měl, ale chybělo mi v té době české ob-

čanství. Odešli. Pak přišli členové hnutí o dlouhém názvu: „Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst“, kteří zjistili, že do komunálních voleb kandidovat mohu i přes to že jsem cizinec. Tak jsem řekl, že to zkusím. Dostal jsem se k mému překvapení do zastupitelstva města. Takže zastupitelem jsem nepřetržitě od roku 2004. V roce 2014 jsem byl zvolen místostarostou a v lednu 2020 jsem se stal starostou. Pokud by mi někdo tehdy v srpnu 2002 řekl, že jednou budu starostou Varnsdorfu, tak bych se tomu nahlas zasmál. Že by opět zasáhla Prozřetelnost nebo jenom politický kalkul? To doteď nevím. A někdy jsem i v rozpacích, zda jsem udělal ten správný krok. Duchovní a starosta zároveň je nejen zajímavá kombinace pro média, ale i velká zodpovědnost vůči občanům. No prostě na vás koukají přes prsty, na vaše chování, vyjadřování s tím, že přece farář se takhle nemůže chovat, to by neměl atd.

**Tvá farnost patří rozhodně mezi ty
vzkvétající, zřejmě se Ti tedy daří obě
role skloubit. Jak to vnímáš Ty?**

Touto dobou mám trochu výčitky svědomí, že nemám tolik času, abych se plně věnoval pastoraci. Ale za rok jsou komunální volby, tak předpokládám, že budu opět farářovat naplno. Je pravda, že během těchto 20 let se ve farnosti udělalo mnohé. Dost se toho opravilo – máme přece největší starokatolický kostel v ČR s farou. A pak i díky mé manželce Martě jsme začali organizovat spoustu akcí pro veřejnost. Díky tomu, že pořád učím na Biskupském gymnáziu, mám kontakt s mládeží a sem tam proběhnou i křtiny.

Tvůj tatínek byl také významnou osobností komunální politiky. Zaregistroval jsem, že o Tobě v souvislosti s ním něco psali v polském tisku.

Oslava 25 let kněžství

Můj nedávno zesnulý otec byl v mém rodném městě 15 let starostou volený přímou volbou, což nasvědčuje, že byl velmi oblíbeným člověkem. Troufnu si říct s kněžským povoláním (s ohledem na tehdejší politickou situaci do semináře nenastoupil). Je pro mne velkým vzorem hlavně v přístupu ke každému člověku a také v tom, že neměl rád politiku... Samozřejmě když lokální média zjistila, že jeho syn se stal starostou v Čechách, tak okamžitě kontaktovala moji mámu a tamější noviny se mnou udělaly rozhovor. Bylo prý vyprodáno.

Závěrem bych se Tě rád zeptal, u čeho si odpočineš. Přes veškeré Tvé nadšení určitě potřebuješ někdy prostě „vypnout“...

Společně s mojí manželkou Martinou máme rádi hory. Takže se každé prázdniny snažíme odjet právě do hor. Můj velký koníček, který sdílím se svými syny, je náš domácí fanklub FC Bayernu Mnichov. Na chalupě v Naději visí vlajka, tousty děláme s logem FCB, klobouky, trička, otvírák na pivo jsou v barvách Bayernu. Dokonce i naše oblíbená fenka Muňa má šátek s FCB. Takové malé bláznovství a klukovina, ale proč ne, vždyť je mi teprve 50 let...

Děkuji za rozhovor a do další padesátky přeji mnoho Božího požehnání a také to, aby Tě nikdy neopouštělo to nadšení, které z Tebe vyzáruje.

Připravil Kamil Kozelský

Foto: archiv Rolanda Piotra Sollocha

Zkusil jsem to a šlo to aneb my a kněžské svěcení žen

V jednom katolickém vtipu se říká: „V rámci trienálek (další vzdělávání kněží) řečník praví: „A jak všichni, bratři, víme, Bílá sobota je aliturgický den, nekonají se žádné veřejné bohoslužby a v žádném případě se neslaví mše svatá...” – A zezadu se ozve nesouhlasné mručení jednoho kněze: „Zkusil jsem to, a šlo to!“

Co se stane, kdybychom na Bílou sobotu přeci jen eucharistii slavili? – Nic. Skutečně opět slunce ráno vyjde a večer zapadne, svět se bude točit dál a co víc: možná by takové slavení eucharistie v tu zapovězenou chvíli mohlo mít pro někoho skutečně duchovní význam. Nebojte se, nechci bořit posvátné tabu aliturgické Bílé soboty, ale na shora uvedeném vtipu chci ilustrovat, že některé věci v katolické tradici mají své pevné místo, ovšem jen do chvíle, než to někdo udělá jinak a zjistí se, že to jde.

A nějak podobně je to i s kněžským svěcením žen. Dlouho to nešlo. Pak se to zkusilo a nejen, že to šlo, ale stalo se to normou, která dneska v církvích, které se pro to rozhodly, už nepříjde v podstatě nikomu divná.

Tím neříkám, že neexistují argumenty proti této praxi, ať už jsou teologického, antropologického či sociopsychologického rázu. Jen jde o to, nakolik jsou tyto argumenty teologicky silné či jinak opodstatněné. Jako jeden z nejslabších teologických dokumentů římského stolce shledávám *Ordinatio sacerdotalis* (1994) Jana Pavla II., ve kterém píše, že církev nemá žádnou pravomoc udělovat ženám kněžské svěcení a že je to definitivně vy-

řešeno, a přitom nepřináší ale vůbec žádný relevantní argument. Co na to říct? Jinde to zkusili a šlo to!

A protože německá starokatolická církev si letos připomíná 25 let kněžské služby žen, říkal jsem si, že by nebylo od věci zjistit, jak se k této otázce staví čeští starokatolíci. Víme, že od roku 2003 máme otevřenou jáhenskou službu žen a do současné doby přijaly jáhenskou štólu v naší církvi čtyři ženy. Aktivně však službu vykonává jen jedna z nich, dvě občas, jedna vůbec. Zájem o jáhenskou službu ani u žen ani u mužů významně nezvedla možnost, že svěcení nyní mohou přijmout i kandidáti, kteří nejsou absolventi teologického studia. Inu, není to žádná velká hitparáda, ale konečně co ve starokatolickém světě je?

Zůstávají relevantní argumenty proti kněžské službě žen v české starokatolické církvi? A jaké argumenty to jsou? A jaké argumenty jsou ve prospěch otevření této služby služebnicím, tedy ženám? Na tyto otázky přináší odpověď anketa, kterou jsem oslovil všechny české starokatolíky s internetovým připojením.

Od 1. do 30. června 2021 byl dostupný dotazník, který obsahoval otázky: Zajímá vás téma ordinace žen do kněžské služby? Měla by Starokatolická církev v ČR otevřít svěcení žen do kněžské a biskupské služby? Proč ano? Proč ne?

Zde jsou výsledky:

Ankety se zúčastnilo 106 respondentů, 86 % bylo pro kněžské svěcení žen, 14 % proti. Zájem o tuto otázku byl na 5bodové škále vyjádřen 2,24 body, tj. otázka kněžského svěcení žen respondenty spíše zajímá.

Zapojení podle farností		ANO	NE
Brno	8	5	3
Český Těšín	5	5	
Desná	3	2	1
Havlíčkův Brod	2	2	
Jablonec nad Nisou	5	4	1
Jihlava	2		2
Pacov	1	1	
Pelhřimov	2	2	
Písek	3	3	
Praha, Máří Magdalena	17	16	1
Praha, Kříž	5	5	
Praha, Vavřinec	17	17	
Soběslav	1	1	
Šumperk	9	8	1
Tábor	1	1	
Varnsdorf	5	2	3
Zlín	11	8	3
bez farní příslušnosti	4	4	
neuvedeno	5	5	

Z celkového počtu zapojených je prokazatelně 12 duchovních (z toho 1 jáhenka), tj. 11 % odpovídajících. Všichni identifikovaní duchovní jsou pro.

Zapojení dle pohlaví:

Pohlaví			ANO	NE		
muž	44	42%	41	3	93%	7%
žena	20	19%	18	2	90%	10%
neuve- deno	42	40%	32	10	76%	24%

Pokud bylo možné určit pohlaví respondentů, bylo 42 % respondentů muži, 19 % ženy, ostatní údaj neuvedli.

Z celkového počtu mužů je 93 % pro, z žen 90 % pro, u anonymních 76 % pro.

Hlavní argumenty proti:

- je to tradice
- praxe jáhenek je dostačující
- není to potřeba

Hlavní argumenty pro:

- jsme si ve křtu rovni
- odpovídá to vývoji společnosti

Ačkoli, zdá se, drtivá většina českých starokatolíků kněžské svěcení žen podporuje, není to s kněžským svěcením žen v české církvi nijak zvlášť horké v tom smyslu, že by se nám hrnuly zástupy zájemkyň, a co hůř, ani farnosti negenerují takové uchazečky. Přesto: zdá se mi, že v roce 2021 by si česká starokatolická církev mohla tuto otázku alespoň položit. V rámci Utrechtské unie byly první jáhenky vysvěceny v roce 1987, první presbyterky pak v roce 1996. To už je docela dlouho a zjevně to funguje. Stejně tak to funguje v Církvi Švédska, kde jsou ženy dnes už dokonce v mírné přesile

oproti svým mužským kněžským kolegům a v čele stojí arcibiskupka. Podobně u anglikánů, kde jsou ženy presbyterky i biskupky.

Upřímně: ať už se pro svěcení žen rozhodneme, nebo ne, moc se toho nestane. Slunce zase ráno vyjde a večer zapadne, svět se bude točit dál. Kněžství žen nás nespasí ani pastoračně, ani personálně, ani ekonomicky, ani nijak jinak. Rozhodnutí církve pro kněžské svěcení žen může být proklamací, že jsme moderní církví pro 21. století, ve které nejsou práva křesťanů definována pohlavím, ale křtem – a ten máme – muži i ženy, kněží i laici – všichni stejný. A třeba i kdyby to synoda schválila, řadu let žádnou ženu nevysvětime, protože stejně „nejsou“. Stejně dobře však můžeme zachovat status quo a s ničím nehýbat. Ať už se debata otevře, ať už o tom synoda bude hlasovat, ať už to dopadne jakkoli, nepůjde o žádnou revoluci ani vítězství konzervativců či církevní reakce – buď se přidáme k ostatním církvím na západ od nás, nebo s bratry a sestrami Poláky budeme čekat na sjednocení s Římem. Ať už to dopadne jakkoli, vsadím boty, že sjednocení s Římem se nedočkáme, s presbyterkami či bez nich.

biskup Pavel B. Stránský

Pár slov k článku o službě žen

V rámci diskuze o svěcení žen jsem zalovil v ekumenických vodách internetu a rozhodl se přeložit článek baptistické kazatelky Kyndall Rae Rothaus. Článek se mi na první letmé přečtení líbil a říkal jsem si, že by byl pěkným obohacením naší diskuze. Když jsem se pustil do překlada a více se do textu ponořil, zjistil jsem, že některé důrazy autorky jsou lehce naivní, či přímo eisegetické. Eisegeze znamená, že do biblického textu projektuje vlastní představy, na základě kterých, pak text vykládá. To se týká kupříkladu Debory a jejího „příjmení“. Podobně je třeba mít na paměti, že biblické texty vznikaly v době, kdy nebylo s ženami vůbec počítáno a pokud se o nich text nezmiňuje, pak hovoří primárně o mužích. Zde je třeba dát autorce za pravdu v tom, že o to větší vypovídací hodnotu mají příběhy, kde ženy hrají významnou roli. Nicméně vztahuje se to jmenovitě jen a pouze na uvedené ženy, nikoli na ženy obecně.

Naopak autorka zcela pominula příležitost zmínit některé teologické argumenty proti genderové (a jiné) předpojatosti, jako jsou např. verše z listu Galatským 3,27–28, kde se píše: „Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“

Domnívám se, že právě na této rovnosti v Kristu a rovnocenného naplnění Duchem svatým lze nejučinněji hledat důvody pro svěcení žen. Stejně tak se dá vidět rovnocenné povolání v Boží vůli stvořit člověka bez ohledu na pohlaví k Božímu obrazu a podobě. (Srov. Gn 1,27)

Přesto se domnívám, že článek jako takový může být přínosem. Závěrem si dovolím malou osobní poznámku k tématu, byť spíše kazatelskou. Mám za to, že popírat možnost rovnocenného postavení žen a mužů u oltáře, znamená určovat Bohu, koho může vyvolit a koho ne. Viděl bych v tom jakési rozdělení v Boží vůli, které by předpokládalo dvě kategorie stvoření, které by neodpovídalo svobodě, kterou dává Duch.

Jistě nelze popírat, že ženská služba bude nutně jiná, než ta mužská, ale to je tak vše, co k tomu lze říci. Nebude horší, ani lepší, prostě bude jiná. Jak konkrétně, to záleží na mnoha věcech, nejvíce však na Boží vůli a ochotě dotyčné nechat se jí vést, ostatně stejně jako u mužů.

Kamil Kozelský

Co říká Bible o službě žen?

Jednou v neděli se nějaký muž zvedl a odešel z našeho kostela. Bez předchozího zkoumání navštívil naše společenství a byl zděšen, když zjistil, že farářem je žena, tedy já.

Později mi napsal. Vysvětlil mi, že kdybych pořádně studovala Bibli, pochopila bych, že ženám není dovoleno vyučovat muže.

V celé Bibli je jediný verš, který naznačuje, že by ženy neměly vyučovat muže. Během celého mého života s Bibli, navíc po osmi letech vysokoškolského studia biblistiky a učitelství, a také po dobu formace, než jsem se stala baptistickou pastorkou u nás na jihu, jsem slyšela 1 Tm 2,12 vícekrát, než bych dokázala spočítat. Zajímavé je, že o tři verše dříve Pavel říká ženám, že by neměly nosit zlato a perly nebo drahé oblečení, a mužům, aby krotili svůj hněv. O tom však nikdo nikdy nekáže.

Nedávno jsem se zeptala své komunity na Instagramu, co jim bylo v dětství řečeno o tom, proč ženy nemohou být pastorky. Lidé slyšali celou řadu důvodů: Ženy nemohou být pastorky, protože jsou příliš emotivní. Mohly by svádět muže svým tělem. Mají své cykly. Nezvládly by pracovní vytížení. Ženský hlas je příliš jemný, atd. Tyto odpovědi ukazují, že většina námitek, které mají lidé proti ženám – kazatelkám a pastorkám, ve skutečnosti nesouvisí s Písmem, ale spíše vycházejí z jejich vlastních předpokladů o genderové roli.

Předstírejme ovšem na chvíli, že kořenem problému je Písmo, nikoli sexismus. Bible toho říká o ženách ve vedoucích

pozicích více, než bychom vůbec uvěřili, a s výjimkou toho otravného malého úryvku z 1. listu Timoteovi je biblické vyprávění o ženách coby vůdkyních ohromně pozitivní. Podívejme se na deset příkladů:

1. „Vynikající mezi apoštoly“ (Ř 16,7)

Následující ženy jsou často přehlíženy. Jejich příběhy v Bibli nejsou dlouhé, ale přesto je tam jejich vůdcovská role zaznamenána.

Je tu Anna, která byla prorokyní (Lk 2,36), spolu se čtyřmi dcerami Filipa, které také prorokovaly (Sk 21,9). „Prorok“ v biblickém smyslu je zvěstovatel pravdy, který předává světu Boží poselství – jinými slovy kazatel. Přesněji řečeno, kazatel, který dokáže trefit hřebík na hlavičku.

Existuje také Foibé, která byla jáhenkou (Ř 16,1), a Junia, kterou Bible popisuje, nejen jako apoštolku, ale dokonce jako vynikající apoštolku (Ř 16,7).¹

Priscilla spolu se svým manželem patří mezi ty, které Pavel jmenuje jako „spolupracovníky“ v Kristu, a ve Sk 18 je to ona, kdo vyučuje Apolla, „učeného člověka, s důkladnou znalostí písem“. Přes jeho značnou vzdělanost mu Priscilla dokáže vysvětlit „Boží cestu adekvátněji“

1 Pozn. překl.: ČEP uvádí Junii v mužském rodě, nicméně mezi biblisty se k tomuto tématu vede diskuze a např. B21 ji uvádí jako ženu.

a Apollo nevyjadřuje žádné zděšení nad tím, že je žena. V mnoha pasážích, kde je zmíněna, je její jméno uvedeno před jménem jejího manžela, což je v kultuře, která obvykle umisťovala jméno manžela na první místo, pozoruhodné. Naznačuje to, že vůdcem v tomto konkrétním páru byla spíše Priscilla, než Aquila.

Už v tomto příkladě ženy v Písmu vzdorují tomu, že by byly pouhým „doplňkem“ mužských aktivit, a to teprve začínám.

2. „Řekly všechny tyto věci“ (Lk 24,9)

Věděli jste, že úplně prvními křesťanskými kazateli byly samé ženy? Ve všech čtyřech evangeliích jsou ženy první, kdo se dozvídají o Kristově vzkříšení, když se jim Vzkříšený zjevil. Jsou úplně prvními, kteří tuto zprávu sdílejí s ostatními. Podle toho, které evangelium čtete, je prvními zvěstovatelkami buď pouze Marie Magdaléna (Mk 16,9–10 a J 20,17–18); Marie Magdaléna a jiná Marie (Mt 28,8–10); nebo Marie, Marie Magdaléna, Johanna a další (Lk 24,9–10). První zvěstování vzkříšení oznamuje vždy žena. Kdyby ženy „v církvi mlčely“, nebyla by církev.

3. „Kvůli svědectví té ženy“ (J 4,39)

Obvykle ji známe jako „ženu u studny“, ale raději ji považuji za „ženu, která opustila svůj džbán s vodou“, protože

Kyndall Rae Rothaus

Jan 4,28 uvádí, že po rozhovoru s Ježíšem, živou vodou, zanechala džbán za sebou a šla říci lidem o Ježíši. Zanechala za sebou to, kvůli čemu přišla ke studni, protože našla něco důležitějšího. Krátce nato text uvádí, že mnoho Samaritánů uvěřilo v Krista kvůli jejímu svědectví (J 4,39), což ukazuje, že byla docela úspěšnou evangelistkou. Konverzace, kterou s ní Ježíš vedl v J 4, je nejdelší zaznamenanou konverzací, jakou Ježíš s kýmkoli má. Proč by Ježíš trávil celou tu dobu teologickým rozhovorem se že-

nou, kdyby nechtěl, aby o tom někomu řekla? Nevytýká jí, že zde nechala svůj džbán – svou „ženskou práci“. Spíše povzbuzuje její duchovní hledání a podněcuje ji k otázkám. Poté vítá ty, které k němu vede.

4. „Až jsem já, Debora, povstala“ (Sd 5,7)

Zatím jsem zmiňovala novozákonní ženy, ovšem ani v hebrejských písmech nechybí silné ženy. Například Debora je v hebrejských písmech jmenována jako prorokyně i soudkyně. Lidé k ní přicházejí pro slova od Boha; ona je vede, řídí a provází a zdá se, že nikdo nic nenamítá kvůli jejímu pohlaví. V Sd 5 vede Debora lidi při zpěvu písně poté, co je dovedla k vítězství v bitvě. Zpívá: „Drželi se zpátky, dokud jsem nepovstala já, Debora, dokud jsem nepovstala, matka v Izraeli“ (Sd 5,7). Bez jejího vedení by lidé za svou věc nebojovali.

Naše anglické překlady jí říkají Debora, „manželka Lapidótova“, ale tato fráze by se dala přeložit také jako „žena Lapidót“. Potom si Písmo nevšímá, odkud je, ani za koho je vdaná. Lapidót znamená pochodeň. Je tedy možné, že fráze vydvihuje, že Debora je ohnivá žena, což se zdá být výstižným popisem.

5. „Jděte a zeptejte se mě na Pána“ (2 Kr 22, 11–20; 2 Pa 34,14–33)

Muži, kteří říkají, že ženy nemohou učit, z nějakého důvodu Chuldu vždy přehlíželi, ačkoli ve své době rozhodně nebyla neviditelná. Příběh vypráví, že muži krále Joziáše čistili chrám, když objevili svitek Knihy zákona, který vydal Mojžíš. Joziáš požádal několik mužů, včetně

velekněze, aby se šli dotazovat Pána na obsah svitku. Koho všichni ti důležití muži hledali, aby jim sdělil Boží odpověď? Chuldu. Ženu.

Stojí za zmínku, že Chulda byla vdána, ale šli k ní, nikoli k jejímu manželovi. Mimochodem, dává to smysl, protože vidoucím, tedy prorokem, byla ona a její muž byl strážcem královské šatny. Za zmínku stojí také to, že Chulda byla současnici mužských proroků jako Jeremjáš, Sofoniáš a Nahum. Královi muži měli spoustu skvělých možností, přesto si vybrali Chuldu. Není to tak, že by ona mužům něco radila; to muži sami vyhledávají její pokyny. Pokud se judský král nebál poslouchat ženu, proč bychom se měli bát my?

6. „Všechny ženy ji následovaly, s bubny a tancem“ (Ex 15,20)

Miriam byla vůbec první osobou v hebrejských písmech, která je označována jako prorokyně (Ex 15,20). Nemyslím tím, že to byla první žena zmiňovaná jako prorokyně. Byla první v řadě proroků vůbec.

Navíc by Mojžíš nikdy nemohl Izraelity vyvést, nebýt jeho sestry Miriam, která hlídala košík v řece a zajišťovala péči o svého bratříčka. Kdyby nebylo jeho matky a těch dvou hebrejských porodních asistentek, Šifry a Púi a kdyby nebylo faraonovy dcery. Později mu také jeho manželka Sipora zachrání život (Ex 4,24–26). Nebýt těch žen, které mu znovu a znovu pomáhaly, vysvoboditel hebrejského lidu by se neobjevil.

7. „A ušetří můj lid“ (Est 7, 3)

Ester kdysi zachránila celý židovský lid před pogromem. To lze stěží označit za bezvýznamný čin. Král Xerxes,² který se nechával snadno ovlivnit malichernými a pomstychtivými tužbami jednoho ze svých vážených šlechticů jménem Haman, podepsal zákon nařizující masakr židovského národa. Nebýt odvážného zásahu královny Ester, mnoho a mnoho lidí by zahynulo bez jakéhokoli logického důvodu.

Vyzvala bych každého, kdo říká, že ženy jsou „příliš emotivní“ na to, aby mohly zastávat vůdčí pozici: podívejte se na dva mocné muže v knize Ester – Hamana a krále – a poté se podívejte na dvě kvazi-mocné ženy v příběhu – královnu Ester a královnu Vašti – a řekněte mi, které pohlaví jedná podle rozmaru a emocionálního náboje a které pohlaví jedná metodicky a rozumně. (Král Xerxes se na začátku příběhu divoce opije a požaduje, aby se královna Vašti přišla předvádět před opilými muži pro jejich potěšení – tuto žádost královna Vašti celkem střízlivě odmítá.) Které pohlaví jedná přiměřeně zdrženlivě a které pohlaví ztrácí kontrolu? Které pohlaví je motivováno vlastním zájmem a které pohlaví prokazuje zájem o integritu a / nebo bezpečnost svých lidí? (Tip: Není to opravdu žádná soutěž. Ženy v tomto případě nepopíratelně vítězí.)

2 Pozn. překl.: V ČEP se užívá verze králova jména Achašveroš.

8. „Kéž by všechen Hospodinův lid byli proroci“ (Nu 11,29)

Technicky vzato je Numeri 11 o dvou mužích, ale tento příběh nemohu vynechat, protože je tak příznačný. V příběhu Duch Boží sestoupí na 70 starších, kteří začnou prorokovat ve stanu setkání. Ale Eldad a Médad? Začnou prorokovat v táboře, mimo stan – tedy mimo schválené parametry. Mojžíšův asistent Jozue je tímto neoprávněným kázáním skutečně pobouřen a spěchá k Mojžíšovi. „Můj pane, zastavte je!“ požaduje. Mojžíš však odpovídá takto: „Kéž by všechen Hospodinův lid byli proroci a Bůh na ně vložil svého Ducha!“ Jak krásná slova! Je pravděpodobné, že když Mojžíš říká, že si přeje, aby všichni lidé byli proroky, myslí tím opravdu všechny – včetně žen, protože jeho vlastní sestra Miriam byla první Boží prorokyní. Kéž by všichni Boží lidé byli proroky – jako Eldad, jako Médad, jako Miriam!

Vzpomínáte, jak jsem v úvodu zmínila toho muže, který odešel z kostela poté, co jsem kázala? Kázala jsem o Eldadovi a Médadovi. Ach, jaká ironie!

9. „Všichni byli naplněni Duchem svatým“ (Sk 2, 4)

Neděle letnic je den, kdy se na každého vylévá Boží Duch. Na Letnice Petr cituje proroka Joela, který říká: „V posledních dnech, jak říká Bůh, vylijí svého Ducha na všechny lidi. Vaši synové a dcery budou prorokovat, vaši mladíci budou mít vidění, vaši starci budou mít sny. A na své služebníky, muže i ženy, vyleju v těch dnech svého Ducha a oni budou prorokovat.“ (Sk 2,17–18)

Z první kapitoly Skutků je dále zřejmé, že mezi „ty“, kteří se shromáždili, patřily ženy (Sk 1,14). Není tedy důvod si myslet, že když 2. kapitola Skutků uvádí „byli všichni pohromadě na jednom místě“ (opět) a „*všichni byli naplněni Duchem svatým* a začali mluvit jinými jazyky“, že ženy tam už najednou nebyly.

10. „*Duše má velebí Pána*“ (Lk 1,46)

A konečně, i když ten seznam by mohl pokračovat, zastavím se u případu blahoslavené Matky Marie. Nedokážu si představit lepší příklad služebnice v celém Písmu než Marii, která doslova nosila vtělené Slovo ve svém těle a porodila ho. Nosila Boha v lůně a s námahou tuto „dobrou zprávu“ vyvedla ze svého lůna do světa. Pokud tohle není přesný význam kázání, pak nevím, co by jím mělo být. Nechala v sobě růst Lásku, aby ji naplnila a rozšířila. Živila Lásku, kojila Lásku, hýčkala Lásku, vyslala Lásku do světa. Byla tam, když Láska zemřela, navštívila hrob Lásky a zvěstovala triumf Lásky, když Láska vstala z mrtvých. Kromě těch tělesných projevů, kterými uvedla do světa dobrou zprávu, prorokovala také v 1. kapitole Lukášova evangelia a tento její chvalozpěv známe jako Magnificat.

Na závěr zde budu konstatovat, že jsem občas slyšela, jak se lidé pokoušejí argumentovat, že ojedinělost ženských vůdkyň / učednic / kazatelek / jáhenek v Písmu je důkazem toho, že Bůh zamýšlel, aby tyto pozice byly určeny mužům – jako by několik vzácných žen dostalo šanci jen proto, že muži se neměli k práci, když měli. Skutečnost, že všechny ženy vůbec byly vůdkyněmi, učednicemi, ka-

zatelkami a jáhenkami uprostřed patriarchální společnosti, která si nevážila ženy jako rovnocenné spolupodílnice, je důkazem, že Boží povolání žen nemohla odmítnout ani kultura, která neuměla snadno přijímat ženská obdarování.

Když jsem se zeptala své komunity na Instagramu, proč vědí, že ženy mohou být kazatelkami, několik žen odpovědělo: „Protože jsem jedna z nich.“ Nebo: „Protože jsem jednu viděl v akci.“ Stačí jediná žena, aby bylo vidět, že Bůh nevolá jen muže, a vězte přátelé, že jich máme mnohem víc, a to jak nyní, tak v biblických dobách.

*Kyndall Rae Rothaus,
přeložil Kamil Kozelský*

Kyndall Rae Rothaus

Rev. Kyndall Rae Rothaus je autorkou knih: *The Queendom Come: Breaking Free from Patriarchy to Save Your Soul* (2021) a *Preacher Breath* (2015). A jak o sobě sama říká, je kazatelkou, básnířkou, feministkou, teoložkou, zvláštní ženou, vypravěčkou, společnicí duší a spoluzakladatelkou organizace *Přestože kázala*.

Uschlý fíkovník a naděje víry

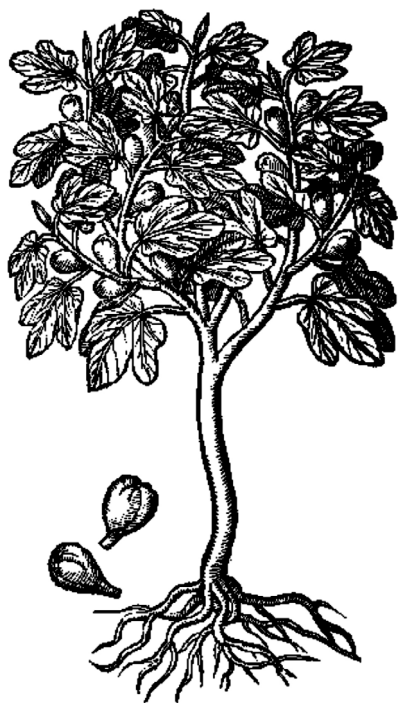
Kázání na Noc kostelů

Navzdory koronavirovým omezením se letos Noc kostelů mohla uskutečnit v původně plánovaném termínu 28. května 2021. Když jsem pro tento den připravoval úvodní bohoslužbu slova v katedrálním chrámu sv. Vavřince na pražském Petříně, mohl jsem si ověřit, jak umí být Písmo nadčasové a univerzální. Přesně takovým příkladem totiž byla na tento den připadající perikopa zapsaná evangelistou Markem v kapitole 11:11–26.

Markův text sleduje dva příběhy. Tím prvním je známá scéna očištění jeruzalémského chrámu od kupců, tím druhým pak také dobře známé podobenství o fíkovníku. Jde vlastně o banální situaci. Ježíš na cestě dostane hlad, a protože vidí strom fíkovníku, jde se k němu podívat, jestli na něm nenajde nějaké plody, kterými by hlad mohl zahnat. Žádné ale nenajde, tak strom prokleje a ten do druhého dne zcela uschne. V celé situaci je však jeden zvláštní moment, který Marek zmiňuje vlastně jen tak mimochodem. Strom plody neměl, protože nebyla doba, kdy by měly fíky dozrávat. Proč tedy Ježíš proklel strom kvůli ovoci, na které bylo brzy? Z naší perspektivy, kdy v obchodech běžně kupujeme zeleninu a ovoce mimo sezónu jejich sklizně, to možná nevypadá zas tak zvláštně, ale tehdejší člověk ze společnosti pastevců a zemědělců byl s přírodou spojen velmi úzce. Tedy i Ježíš musel vědět, že strom mu mimo dobu úrody kromě stínu asi nic dalšího nabídnout nemůže.

Jak tedy máme celému příběhu rozumět? Klíčem může být souběžné vyprávění o vyhnání kupců z chrámu.

Obchodníci zde vlastně nedělají nic špatného – poskytují poutníkům zboží potřebné k obětem Hospodinu. Ježíš je

Fíkovník maloasijský

však vyhání, ničí jejich zboží a dokonce je nazývá lupiči. Tím ukradeným je totiž prostor a jeho smysl. Z domu modlitby se stalo tržiště, jakkoliv se na něm obchodovalo s náboženskými či rituálními komoditami. Namísto modliteb do chrámu přicházeli obchodovat a vydělávat. Zpronevěřili se tak tomu, proč se mělo do chrámu vstupovat.

Ale zpět k fíkovníku. Tím fíkovníkem jsme totiž my. Lidé v Boží církvi. Deklarujeme se jako věřící, účastníme se bohoslužeb, zpovídáme se z našich vin, modlíme se. Zkrátka provádíme větší či menší počet úkonů, které máme i formálně spojené s tím, že jsme křesťany. Účastnit se liturgie, charismatických modliteb a dalšího je krásné a obohacující. Chce se dokonce říct důstojné a spravedlivé. Ale je stejně uspokojivá i naše každodenní křesťanská praxe? Jak dokážeme žít Evangelium mimo zdi kostelů a sborových domů? Budeme-li k sobě upřímní, tak to asi většinou zase taková sláva není. Ve všední realitě jsme většinou v koloběhu pracovních a rodinných povinností. Neúprosný tlak času, stejně jako obyčejná pohodlnost otupují naši pozornost. A někdy nám to vlastně ani tak moc nevadí. Můžeme tak bez povšimnutí míjet spoustu potřebných, ať už trpí nedostatkem hmotným či duševním, a neposkytneme jim pomocnou ruku a útěchu. Právě v takových chvílích bychom však měli být nositeli Světla pomoci a naděje, se kterým nás Kristus posílá do tmy všedního života jako posly prikázání lásky k bližnímu. Pro ty, které takto mýjíme, jsme stejně zbyteční jako ten fíkovník. Naděje, která jim svítla na-

ším přiblížením, se hned ukazuje jako zbytečná. Na jiných místech Písma Ježíš jasně říká, že je s těmi trpícími a opuštěnými. A je-li to tak, pak my jsme v tu chvíli na místě prokletého fíkového stromu. Zároveň ale v dnešním Evangeliu Ježíš říká: „**Kdykoli povstáváte v modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení.**“¹ To jsou krásná slova naděje, protože máme možnost se z našich chyb poučit. Když se staneme uschlým fíkovníkem, můžeme v upřímných modlitbách Boha prosit, aby se naše ratolesti znovu zazelenaly a my jsme se mohli pokusit žít naší vírou znovu a lépe. Vždyť Bohu vůbec nejde o naše zatracení, naopak. Obětí Ježíše Krista dokázal, jak moc mu na nás záleží. Chce, abychom byli těmi, kdo přinášejí pomoc potřebným, naději utrápeným, společnost osamělým a světlo do tmy. Zve nás, abychom Boží světlo přinášeli nejen symbolicky do Noci kostelů, ale abychom toto světlo s jeho pomocí denně rozdávali ve tmě všedního světa.

Amen!

Lukáš M. Vytlačil
Foto: Getsemany.cz

1 Marek 11:25, Český ekumenický překlad.

Plavby do jiných světů

Pandemie koronaviru nás přivedla do situace, kdy alespoň někteří z nás jedou na dovolenou pouze takřkajíc „prstem po mapě“. Deštivé počasí navíc přivodilo ideální konstelaci k tomu, vzít si k onomu fiktivnímu cestování dobrou knihu. A co jednu! Mám na mysli knihy hned tři. Dvě z nich určitě znáte, ale tou hlavní je keltské křesťanské vyprávění *Navigatio sancti Brendani*.¹ Řečí post-moderního člověka popisuje vlastně v jistém smyslu unikovou hru. Před Brendanem a jeho druhy v podstatě stojí následující úkol: Proplujte určitou množinu ostrovů v přesně daném pořadí v přesném počtu opakování – a otevře se vám průchod do jiného světa. Přesným počtem opakování je, jak jinak, biblické číslo sedm. A proplouvání a zastávky na předem daných místech mají pro plavce přirozeně výchovný efekt. Pokud si ale někdo myslí, že *Navigatio* byl kratochvilným čtením, tak se tedy docela mylí. Z jeho pozorné četby nenačerpáme vědomosti o úrovni tehdejší mořeplavby, ani nezískáme jistotu, že Brendan objevil Ameriku dávno před Kolumbem. Nejvíce se toho dozvíme – o modlitbě! Ano, milý čtenáři, opravdu tě nešálí zrak, ani si z tebe autorka článku nedělá nemístnou legraci. Největší množství informací, které se vinou celým spiskem, získáme o podobě tehdejšího, postupně se tvořícího mnišského officia.

Již v době vzniku *Navigatio* byla totiž liturgie hodin považována za ústřední sebeidentifikační nástroj mnišské identity. Mnich se chápal jako ten, jehož úkolem i údělem je především modlitba. Modlitbou odráží pokušení a útoky démonů na sebe i na druhé.²

Zmínky o modlitbě jsou roztroušeny celým spisem, často jsou velmi podrobné. Nejvíce odkazů k liturgii hodin lze najít v NSB 11–12,³ kdy plavci pobývají na Utěšeném ptačím ostrově a ptáci je zasvěcují do toho, jak se modlit správně. Pro současného člověka by to byla nepředstavitelná modlitební nálož, protože podle textu Ž 119,164...*sedmkrát za den tě chválím*... je popsána sedmidílná struktura modlitby. Mimo poslední je zdůrazněno, že každá z modliteb trvá hodinu. A i když v tehdejší době byla hodina časovým úsekem velmi relativním (záleželo na roční době), představte si, že byste byli nuceni promodlit se zhruba polovinu denního bdělého stavu! Uvědomíme-li si navíc, že v tomto čase stihli mniši odříkat 45 žalmů denně, je to impozantní výkon. To zní jako výzva a patrně si přitom uvědomíme, že keltští křesťané nebyli žádná ořezávátka. Ale skutečnou motivací honby za takovým výkonem byl boj s pokušením. A o pokušení Keltové něco věděli, hrozně rádi se škorpili a jejich spory často přerůstaly v lokální či globální konflikty (takže ona parodie v Asterixovi a Obelixovi, že nej-

1 NSB, v češtině vyšlo jako součást antologie *Báje plavby do jiných světů* v nakladatelství Argo, Praha 2010.

2 NSB 6

3 *Báje plavby do jiných světů*, s. 74

oblíbenější kratochvílí Keltů byly pitky a rvačky, není zas tak daleko od pravdy). To, co nás může uklidnit, je fakt, že *Navigatio* zdůrazňuje, že tento typ modlitby patří tomuto světu a v eschatonu bude vše jinak.

Mimo modlitbu breviáře se v rámci spisu dozvíme něco také o slavení eucharistie. Je zvláštní, že způsob slavení není nikdy popsán, je pouze konstatován a z textu lze pouze vyvodit, že kněží v Irsku slavili eucharistii každý sám za sebe (NSB 10). Koncelebraci neznali. Někteří teologové z toho vyvozují, že slavení eucharistie bylo již dostatečně známé, kdežto modlitba breviáře se v době vzniku spisu (moderní datace se shoduje na let rozmezí 730–830) prosazovala jako něco nového.

Aby však případný čtenář nebyl odrazen představou, že číst si tohle musí být obrovská nuda, konstatuji, že nikoli. *Navigatio* je typickým irským žánrem, který se nazývá *immram*, tj. vyprávění o plavbě, specificky o plavbě hrdiny do bájně říše. Žánr má původ v předkřesťanské irské mytologii, odkud si jej autor vypůjčil. Pro *immram* je typické, že pointou plavby je dosažení místa rajske blaženosti. Cíl je vždy situován směrem na západ od Irska. Cestou hrdina navštěvuje různé bájně destinace (ostrovy). Je zde reflektováno přesvědčení, že existují různé paralelní světy, které se v některých místech překrývají s tím našim, a lze jich dosáhnout. Dokonce samo Irsko je považováno za součást blažených ostrovů (toto přesvědčení je možné doložit například tím, že je masivně zdůrazňováno, že v Irsku nežijí hadi).

Ani Brendan se svými plavci se nenudí. Velikonoce tradičně slaví na hřbetě obrovské velryby. Přirozeně, že velryba má symbolický význam Kristova hrobu a biblicky sečtělý čtenář si ji okamžitě spojí s odkazem na Jonáše. V průběhu plavby se setkají i s Jidášem a dokonce nahlédnou vzdáleně do pekla.

Varovným motivem je potom skutečnost, že všichni ti, kdo k plavbě nebyli původně vyvoleni, ale povolali se jaksí sami, dopadnou... ale ne, nebudu prozrazovat pointy.

Navigatio není nuda a bylo v anglosaském prostoru velmi oblíbeno. Čerpal z něj C. S. Lewis v jednom z dílů *Letopisů Narnie*, konkrétně v *Plavbě Jitřního poutníka*.⁴ A to je druhá kniha, která leží pře-

4 C. S. Lewis: *Letopisy Narnie III. Plavba Jitřního poutníka*, Orbis pictus, Praha 1992

de mnou. Lewis se přidržuje konceptu cesty do jiného světa, v tomto případě do Aslanovy říše. Na rozdíl od typických irských zástupců žánru však plavci podnikají cestu na východ, protože východ má pro Lewise v tomto případě teologický význam. Podobně jako v jiných plavbách jsou i zde popsány scény s fantastickými zvířaty⁵ a návštěvy různých ostrovů, na nichž plavci zažívají různé příhody. Namátkou lze zmínit např. dračí ostrov.⁶ Jeden z ostrovů je vyloženě temný, je popsán jako ostrov, kde se sny stávají skutečností.⁷ Nástrahy tohoto ostrova překonávají plavci skrze modlitbu a zázračné vysvobození. V popisu Ramaduova ostrova jsou rozvinuta další témata pro žánr typická – zázračné syčení a možnost odpočinku zdeptaných do doby, než svět pomine.⁸

Cesta plavců Jitřního poutníka končí na okraji světa, který je zároveň okrajem Aslanovy říše. Jak je pro tento žánr typické, poutníci nemohou (s jedinou výjimkou) do tohoto jiného světa vstoupit, protože ještě nenastal jejich čas.

O plavbě zpět již Lewis, obdobně jako ostatní plavby, nevypráví. Navíc, tato pouť není cyklickým navštěvováním vybraného počtu destinací, ale skutečně plavbou jasným (východním) směrem.

Lewis ovšem zachoval podstatu žánru – jedná se o pouť, která je v souladu s Boží vůlí, dokonce se jedná jasně o pouť, jejímž účelem je přiblížit se Bohu (zde ztělesněném v postavě lva Aslana). Boží

přítomnost a pomoc také plavce provází a se stopami Božího jednání se setkávají.

Podobně si některá témata žánru plaveb adaptoval J. R. R. Tolkien. V jeho pojetí je božský fenomén situován na nejzazší západ. Ovšem plavba tam je spojena s tabu, je definitivním předělem života smrtelníka, přechodem do jiného modu existence, mezi Nesmrtelné. Plavbám samým není věnována pozornost a není zmíněna ani modlitební praxe či návštěva jiných destinací, i když původně mezi Středozemí a nejzazším západem ležel Númenor.

Navigatio se v minulosti nevyhnulo ani našemu kulturnímu prostoru, i když zde nebyl spis tolik rozšířen, snad proto, že nemáme přímou zkušenost s mořeplavbou. *Modlitba svatého Brendana*⁹ je však zapsána v jednom z rukopisů abatyše Kunhuty. Podobně lze Brendanovu plavbu nalézt v krumlovském obrázkovém kodexu.¹⁰ V 19. století Brendana popularizoval svým dílem Julius Zeyer.¹¹

Co napsat na závěr? Deštivé dny a lockdown mohou být pozváním k četbě *Navigatia*, jedno, zda jste teology či nikoli, jedno zda patříte mezi příznivce keltské spirituality či nikoli. Spisek uspokojí touhu po poučení i po zábavě.

Darina Bártová

Foto: Wikimedia Commons

5 Ibid, s. 90–91

6 Ibid, s. 69–85

7 Ibid, s. 135–145

8 Ibid, s. 156–164

9 NSB 16

10 *Liber depictus*

11 *Bájně plavby do jiných světů*, s. 21

Výzva Paměti národa

Vážení čtenáři,
dovolujeme si Vás touto cestou oslovit
jménem projektu Paměť národa.

Už bezmála 20 let zaznamenáváme
příběhy lidí, kteří v průběhu 20. století
prožili na vlastní kůži osudové momenty
naší historie. Vytváříme sbírku Paměť ná-
roda, jedná se o největší středoevropský
soubor vzpomínek zpracovaných meto-
dou tzv. orální historie. Některé příběhy
jsou pohnuté a dramatické, ale zajímají
nás i lidé, kteří neprožili chvíle vyložené
tragické. Všech obyvatel na našem území
se totiž ony osudové historické momenty
nějak dotkly.

Lidé museli opouštět své sny, museli
se přizpůsobovat, byli svědky nesprave-
dností. Ve společnosti prostoupené lží
museli pravdu, kterou svými životy žili,
tajit či skrývat. V těžké situaci byli právě
lidé věřící, kteří svou víru chtěli prožívat
naplno. A to znamená neskrývat ji. Zna-
mená to o své víře v Boha mluvit naprosto
otevřeně. A to samo o sobě v době totality
znamenalo, že pevně věřící člověk bude
mít problémy... Že se dostane do kon-
fliktu s vládnoucí komunistickou mocí.

Pamětníci, kteří tuto dobu prožili,
odcházejí, a my chceme stůj co stůj za-
chytit co nejvíce příběhů. Chceme, aby
současným i budoucím generacím při-
pomínaly, jak hořké chvíle lidé prožívali.
Co to znamenalo žít v Československu ve
20. století a být věřícím? Dovolujeme si
vás proto požádat o pomoc.

Mezi pravidelnými návštěvníky vaše-
ho kostela jsou jistě i lidé, kteří za sebou
mají pohnuté osudy. V lavicích vedle vás

možná sedávají bývalí muklové z urano-
vých dolů, lidé vyšetřovaní Státní bez-
pečností, lidé, kteří někomu pomáhali
překonat československé hranice, nebo
se o to dokonce sami pokusili. Jsou mezi
vámi lidé, kteří byli kvůli své víře v Boha
perzekvováni. Pomozte nám je najít!

Osudy věřících lidí, kteří za svou víru
pykali, nám nejsou lhostejné.

Lidé pracující pro projekt Paměť ná-
roda vnímají, jak je současná doba pro
starší lidi složitá. Naše organizace i přes
všechny problémy minulého roku ne-
přestala vzpomínky pamětníků natáčet.
Připravili jsme kufříky pro distanční na-
táčení, díky nim jsme mohli pořizovat na-
hrávky, aniž by pamětníci podstupovali
jakékoliv riziko nákazy. A po uklidnění
epidemiologické situace se nám podařilo
znovu zahájit provoz studií, ve kterých
vzpomínky pamětníků zaznamenáváme.

Jde nám o čas. Tento závod musíme
zákonitě prohrát. Jeho smyslem však
není vítězství, ale prosté dosažení cílové
pásky. A naším cílem je naopak pomo-
ci udržet historickou paměť. Kdo v cíl
pevně věří, dosáhne ho. Pomozte nám,
buďte při tom závodě naším větrem v zá-
dech. Pokud víte o někom, kdo by nám
své svědectví měl předat, nebo jste sami
nositeli takových vzpomínek, kontaktuj-
te nás na údajích uvedených níže.

*telefon: (+420) 257 316 966
e-mail: pametnici@postbellum.cz*

*S vřelým pozdravem
Dokumentaristé Paměti národa*

————— *Hledáme další svědectví,
která bychom mohli zaznamenat.* —————

—————

—————

————— *Každý má svůj příběh.*

Paměť národa je jednou z nejrozsáhlejších sbírek orální historie v Evropě. Její obsah, zaměřený na útlak komunistickým a nacistickým režimem, čítá tisíce publikovaných příběhů.

Pokud víte o někom, kdo by nám své svědectví měl předat, nebo jste sami nositeli takových vzpomínek, kontaktujte nás.

(+420) 257 316 966

pametnici@postbellum.cz

Úvod do starokatolické teologie

Peter-Ben Smit

Vychází český překlad knihy Petera-Bena Smita
Úvod do starokatolické teologie.

Zájemci se mohou obracet na své faráře.

Najdete nás také na webu a sociálních sítích!

www.starokatolici.cz

www.facebook.com/starokatolici.cr

Přihlašte se také k odběru novinek na www.starokatolici.cz/newsletter

**Starokatolická
církev v ČR**